

Bijlage B mededeling aan de raad “Septembercirculaire 2022”

1. Toelichting structurele effecten septembercirculaire 2022

	bedragen x € 1.000			2022	2023	2024	2025	2026
	Meicirculaire 2022			54830	55276	56128	56424	51724
	Septembercirculaire 2022			56877	56387	56757	56635	53084
				2047	1111	629	211	1360
	Correctie incidentele baten AU			-1479	-91	-78	-30	-30
	Structureel gevolg baten AU			568	1020	551	181	1330
	Analyse structurele baten							
a	Accres en nominale ontwikkeling			-15	513	45	-329	-445
b	BCF plafond			475	0	0	0	0
c	Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling			108	507	506	510	448
d	Eenmalige rijksbijdrage			0	0	0	0	1327
				568	1020	551	181	1330

De toelichting van de incidentele baten bij de septembercirculaire 2022 staat verderop.

1a. Accres en nominale ontwikkeling

De voeding van het gemeentefonds als gevolg van de normeringssystematiek ‘samen de trap op en samen de trap af’ wordt het accres genoemd. Sinds de meicirculaire 2022 is het accres gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Voor alle jaren vanaf 2023 is sprake van een lichte opwaartse bijstelling van het nominale (t.b.v. loon- en prijsstijgingen) van het accres.

Op de normeringssystematiek zijn sinds de meicirculaire 2022 de volgende wijzigingen van toepassing:

- De splitsing in een volume- en een nominaal deel is op basis van de standen bij de Startnota en de loon- en prijsontwikkeling uit de Macro Economische Verkenning (MEV) 2022 van het Centraal Plan Bureau (CPB). Het jaarlijkse volumedeel (in euro) staat vast en het lpo-deel beweegt mee met de CPB-ramingen naar de stand van de meicirculaire van dat jaar.
- Het Rijk en de VNG zijn kort na de meicirculaire 2022 overeengekomen dat het volume-accres voor de jaren 2022 tot en met 2025 wordt bevroren.
- Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd. Er wordt geen volume-accres meer verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling.

De accresontwikkeling voor de periode 2023 tot en met 2026 is voor Ooststellingwerf ongeveer € 700.000 gemiddeld positief.

De rijksoverheid neemt in de meerjarenraming een loon/prijsontwikkeling (LPO) op en raamt dus inclusief inflatie. Voor alle gemeenten geldt dat de jaren t en t+1 worden geraamd op basis van lopende prijzen. Ongeveer twee derde van de gemeenten raamt echter tegen constante prijzen omdat ze een stabiel budgettair beeld willen creëren, lasten en baten houden hetzelfde niveau. Bij deze gemeenten wordt vanaf het jaar T+2 het effect van de inflatie uit de uitkeringsfactor gehaald. Zo ook hier in Ooststellingwerf.

Tot en met de meicirculaire 2022 berekenden wij de correctie (om van lopende naar constante prijzen te komen) op basis van de prijsmutatie Bruto binnenlands product (Bbp). De afgelopen jaren is de prijsmutatie Bbp, een officieel indexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek, te laag gebleken. Gemeentefondsspecialisten adviseren dan ook om dit te veranderen naar de loon- en prijsontwikkeling van het nominaal accres. Wel ontstaat hierdoor een eenmalig nadeel door de verandering van de berekening. Voor Ooststellingwerf betekent dit een nadeel van gemiddeld € 950.000 per jaar voor de periode 2024-2026.

1b. BTW-CompensatieFonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt € 3,7 miljard voor gemeenten in 2022. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage.

Door de bevrozing van het accres in 2022 tot en met 2025 is het plafond in die jaren ook gefixeerd. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte overschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2022 € 320,9 miljoen, dat wordt verrekend via de uitkeringsfactor met 16,2 punten. In de meicirculaire 2023 vindt de afrekening plaats. Voor Ooststellingwerf betekent dit een plus van € 475.000.

1c. Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis

Voor de berekening van de algemene uitkering zijn de maatstaven geactualiseerd door het ministerie van BZK naar aanleiding van de laatst bekende gegevens.

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, oftewel de daling van de uitkeringsfactor. Gemeenten kunnen deze korting goedmaken door evenredig te stijgen met de aantallen.

1d. Eenmalige rijksbijdrage

Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssytematiek vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar. Via de algemene uitkering komt € 924 miljoen beschikbaar. Een bedrag van € 76 miljoen wordt toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds.

Hoe de financiering van gemeenten er vanaf 2026 uit ziet, is en blijft een groot vraagteken. Het is nog steeds wachten op concrete plannen daarvoor.

2. Incidentele baten septembercirculaire 2022

	bedragen x € 1.000			2022	2023	2024	2025	2026
a	Energietoeslag			842	0	0	0	0
b	Asiel (inburgering)			28	61	48	0	0
c	Maatschappelijke begeleiding			45	0	0	0	0
d	Invoeringskosten Omgevingswet			449	0	0	0	0
e	Wet kwaliteitsborging bouw			74	30	30	30	30
f	Leerlingenvervoer Oekraïne			24	0	0	0	0
g	Participatie (wsw-bedrijven)			17	0	0	0	0
				1479	91	78	30	30

2a. Energietoeslag

In de meicirculaire van dit jaar heeft verwerking plaats gevonden van het beschikbaar gestelde bedrag van € 854 miljoen in verband met het verstrekken van een energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen. In het debat over de Voorjaarsnota op 5 juli jl. heeft het Kabinet aangekondigd het

richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen, van € 800 naar € 1300. Het kabinet heeft hiervoor een eenmalig extra budget (van € 550 miljoen) beschikbaar gesteld. Hiervan is € 500 miljoen bestemd voor de ophoging van de energietoeslag en € 50 miljoen voor de extra uitvoeringskosten van gemeenten. De verdeling van deze aanvulling via de algemene uitkering is in deze circulaire verwerkt. De energietoeslag bedraagt voor het jaar 2022 in totaal € 1.300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum.

Met de mededeling #1183 hebben wij u reeds op de hoogte gesteld van de verhoging en de beleidsregels die daarbij horen.

Wij stellen u voor deze middelen ad € 842.000 toe te voegen aan de reeds beschikbaar gestelde middelen voor de energietoeslag (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

2b. Asiel (inburgering)

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus jl. is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen met respectievelijk € 20, 40 en 30 miljoen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden.

Wij stellen u voor om de middelen (€ 28.000 in 2022, € 61.000 in 2023 en voor 2024 € 48.000) toe te voegen aan de lasten voor inburgering (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

2c. Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet de gemeente in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden in 2022 in totaal € 3,5 miljoen (14.763 personen * € 2.370). Voor Ooststellingwerf gaat het om 19 personen.

Wij stellen u voor deze middelen ad € 45.030 beschikbaar te stellen (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

2d. Invoeringskosten Omgevingswet

In de meicirculaire 2022 is reeds aangekondigd dat het Rijk in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. De verdeling van deze decentralisatie-uitkering vindt plaats via de verdeelsleutel 60% inwonertal, 25% landoppervlak en 15% vast bedrag. Deze € 150 miljoen is in deze circulaire verwerkt. De middelen zijn beleids- en bestedingsvrij. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire.

Ooststellingwerf ontvangt € 449.000. Eerder hebben wij reeds eenmalige gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van de omgevingswet. Dit is gebeurd ten laste van de algemene reserve. Wij stellen u voor de nu ontvangen middelen toe te voegen aan deze reeds beschikbare middelen en dan ook de niet bestede middelen (bij de jaarstukken) via de algemene reserve te laten lopen.

2e. Wet kwaliteitsborging bouw

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereedmeldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden.

Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2022 ontvangen gemeenten, voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2022

een bijdrage van € 25 miljoen in aanvulling op de 10 miljoen die eerder in 2021 is verstrekt. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van € 10 miljoen voor het uitvoeren van de Wkb-taken. Zoals aangekondigd zijn de middelen in deze circulaire verwerkt.

Voor Ooststellingwerf betekent dit dat in 2022 € 74.000 en voor de periode 2023-2026 elk jaar € 30.000 wordt ontvangen. Wij stellen u voor deze middelen ook weer beschikbaar te stellen (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna). De invoering van de Wkb is gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet. Net als bij dat onderdeel stellen wij u voor de niet bestede middelen via de algemene reserve te laten verlopen.

2f. Leerlingenvervoer Oekraïne

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. Scholen en gemeenten enorme inspanningen leveren om deze leerlingen onderwijs te bieden, waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen.

De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij voor dit hebben gemaakt. Het Kabinet heeft hiervoor een bedrag van € 9,2 miljoen beschikbaar gesteld. De decentralisatie-uitkering ziet toe op de periode vanaf 1 maart 2022 tot aan de zomervakantie op 16 juli 2022. De bedragen die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit de Oekraïne, met peildatum 6 mei 2022.

Wij stellen u voor de middel ad € 24.000 toe te voegen aan het budget voor leerlingenvervoer (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

2g. Participatie (wsw-bedrijven) covid 19

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor ditzelfde doel aanvullend € 10 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022. Het bedrag is toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie, via een verhoging van de Rijksbijdrage Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw).

De ontvangen bijdrage voor 2020 en 2021 hebben wij beschikbaar gesteld voor Caparis Bv. Wij stellen u voor om deze lijn voort te zetten voor de bijdrage 2022 ad € 17.000 (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

3. Voorgestelde compensatie (verhoging van lasten)

	bedragen x € 1.000			2022	2023	2024	2025	2026
a	Energietoeslag			-842	0	0	0	0
b	Asiel (inburgering)			-28	-61	-48	0	0
c	Maatschappelijke begeleiding			-45	0	0	0	0
d	Invoeringskosten Omgevingswet			-449	0	0	0	0
e	Wet kwaliteitsborging bouw			-74	-30	-30	-30	-30
f	Leerlingenvervoer Oekraïne			-24	0	0	0	0
g	Participatie (wsw-bedrijven)			-17	0	0	0	0
				-1479	-91	-78	-30	-30
	Uitgesplitst naar structureel en incidenteel							
	Compensatie structureel			0	0	0	0	0
	Compensatie incidenteel			-1479	-91	-78	-30	-30
				-1479	-91	-78	-30	-30

3a. Energietoeslag

Zie het gestelde onder 2a.

3b. Asiel (inburgering)

Zie het gestelde onder 2b.

3c. Maatschappelijke begeleiding

Zie het gestelde onder 2c.

3d. Invoeringskosten Omgevingswet

Zie het gestelde onder 2d.

3e. Wet kwaliteitsborging bouw

Zie het gestelde onder 2^e.

3f. Leerlingenvervoer Oekraïne

Zie het gestelde onder 2f.

3g. Participatie (wsw-bedrijven) covid 19

Zie het gestelde onder 3g.